RIIHIMÄEN KAUKOLÄMPÖ OY

Lausunto 28.5.2021

Viite: Hallituksen esitys 87/2021 eduskunnalle laiksi energian alkuperätakuista 12.5.2021

RIIHIMÄEN KAUKOLÄMPÖ OY:N LAUSUNTO VALMISTEILLA OLEVASTA ENERGIAN ALKUPERÄTAKUULAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Kiitämme mahdollisuudesta jättää lausunto talousvaliokunnan käsittelyssä olevaan edellä mainittuun hallituksen esitykseen.

Lausunto talousvaliokunnalle

Esitämme lausunnossamme hallituksen esitystä muutettavaksi niin, että jätteen termisen loppukäsittelyn yhteydessä syntyvä lämpö voidaan tulkita hukkalämmöksi.

Lakiluonnoksessa oleva alla mainitun kohdan viimeinen lause aiheuttaa hukkalämmön hyötykäytölle epätoivottuja vaikutuksia (lause lihavoitu ja kursivoitu):

Laki energian alkuperätakuista HE 87/2021

7 Säännöskohtaiset perustelut

Kappale 7.1 Laki energian alkuperätakuista

1 luku. Yleiset säännökset

2 § Määritelmät.

6. kappale:

”Pykälän 6 ja 7 kohdissa säädettäisiin RED II:n 2 artiklan toisen alakohdan 9 alakohdan mukaisesti hukkalämmön ja hukkakylmän määritelmistä. Hukkalämmöllä ja -kylmällä tarkoitettaisiin teollisuus- tai sähköntuotantolaitoksissa tai palvelu-alalla sivutuotteena väistämättä syntyvää lämpöä tai kylmää, joka katoaisi käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdettaisi kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jos on käytetty tai käytetään yhteistuotantoprosessia tai jos yhteistuotanto ei ole mahdollista. RED II:n määritelmän mukaisesti hukkalämmön ja -kylmän tunnusmerkki on sen hyödyntäminen kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmässä. RED II:n 2 artiklan toisen alakohdan 19 alakohdan mukaisesti kaukolämmityksellä tai kaukojäähdytyksellä tarkoitettaisiin termisen energian jakelua höyryn, kuuman veden tai jäähdytetyn nesteen muodossa keskitetyistä tai hajautetuista tuotantolähteistä verkoston välityksellä useisiin rakennuksiin tai kohteisiin käytettäväksi lämmitykseen tai jäähdytykseen sisätiloissa tai prosesseissa. ***Kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa jätteenpoltto liittyy kiinteästi energian hyötykäyttöön, eikä jätteenpoltosta saatavaa lämpöä ole katsottavissa hukkalämmöksi.***”

EU-lainsäädäntö ei sisällä tällaista määritelmää ja se rajaa jätteen loppukäsittelyssä syntyvän lämmön hukkalämpö-määritelmän ulkopuolelle. Tietojemme mukaan muualla EU:ssa ei jätteenkäsittelyn yhteydessä syntyvän lämmön hyödyntämistä ole

rajattu hukkalämpömääritelmän ulkopuolelle. Ymmärryksemme mukaan tämä on suomalainen näkemys asiassa.

Asialla on useita negatiivisia vaikutuksia:

- hukkalämpöjä hyödynnetään lämmitysenergian lähteinä laajasti ja uusia hankkeita on vireillä ja niitä tuetaan julkisinkin varoin. Hukkalämmöt ovat jo muun toiminnan ohessa syntyviä lämpövirtoja ja niiden hyödyntäminen vähentää suoraan ympäristön kuormitusta. Hukkalämpöjen hyödyntäminen on merkittävässä roolissa mm. Helsingin kaukolämpöjärjestelmää edelleen kehitettäessä.
- jätteen käsittelyn hukkalämmöt ovat suuressa roolissa useissa kaupungeissa lämmitysenergian peruskuorman tuotannossa (mm. Tampere, Vantaa, Salo, Varkaus, Vaasa, Riihimäki, Hyvinkää). Mikäli näitä lämpöjä ei hyödynnetä, tuotetaan energia muilla lähteillä.
- mikäli jätteen käsittelyn yhteydessä syntyvää lämpöä ei hyödynnetä, joudutaan laitoksilla syntyvä lämpö lauhduttamaan ilmakehään tai vesistöihin, jolloin se jää kokonaisuudessaan hyödyntämättä. Tämä sotii kaikkia energiatehokkuus-, vastuullisuus- ja ilmastonmuutostoimia vastaan.
- mikäli jätteenkäsittelyn yhteydessä syntyvää lämpöä ei määritellä hukkalämmöksi muuttuu tämä lämpö loppukäyttäjille ei-halutuksi, joka aiheuttaa päällekkäisiä laitosinvestointeja ja korvaavien energiamuotojen käyttöä. Samalla syntynyttä lämpö joudutaan hävittämään vastaava määrä. Tämä lisää suoraan päästöjä ilmakehään, hukkaa neitseellisiä energialähteitä ja ei edistä materiaali tai resurssitehokkuutta.
- Päällekkäiset investoinnit ja resurssien käytöt ovat kokonaisuudessaan tuhlausta ja aiheuttavat pelkästään Riihimäen kaukolämmön tuotantoon korvaavien tuotantolaitosten rakentamisessa yli 50 Me kustannukset.
- mikäli kierrätyskelvottoman jätteen energiasisältöä ei hyödynnetä termisen loppukäsittelyn yhteydessä, on toimintamalli vastoin jätehierarkiaa ja kiertotaloustavoitteita.
- uusiutuvan energian hyödyntäminen on vaikuttimena yritysten ja kiinteistöjen rahoituksen saamisessa ja rahoituksen hinnoittelussa. Mikäli kiinteistö käyttää kaukolämpöä, joka ei ole uusiutuvaa, saattaa sen rahoitus rakentamis- tai peruskorjausvaiheessa hankaloitua merkittävästi. Tällöin on mahdollisuus tilanteelle, jossa kiinteistö ei voi käyttää kaukolämpöä, mikäli kaukolämmön tuotanto perustuu jätteen käsittelyssä syntyvän hukkalämmön hyödyntämiseen.
- Kuntatasolla moni kunta on sitoutunut hiilineutraaliin toimintaan ja liittynyt mm. HINKU- ja FISU-yhteisöihin. Mikäli jätteen loppukäsittelyssä syntyvältä lämmöltä poistetaan hukkalämpöstatus häviää monessa kunnassa näiltä tavoitteilta pohja.
- nykyinen hyödyntämämme Fortumin jätteenkäsittelylaitoksella syntyvä lämpö on ulkopuolisen KHT-tasoisen lausunnon mukaisesti päästövapaata muun toiminnan ohessa syntyvää hukkalämpöä.

RIIHIMÄEN KAUKOLÄMPÖ OY

Lausunto 28.5.2021

Esitys

1. Esitämme mainitun hallituksen esityksen kappaleen 7.1, 1. luvun 2. §:ssä 6. kappaleessa olevan viimeisen lauseen muuttamista edellä esitettyjen syiden perusteella muotoon**: ”Kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa syntyvä lämpö katsotaan hukkalämmöksi siltä osin, kun kyse on kierrätykseen kelpaamattomasta jätteestä”.**

   Perustelemme esitystä:

- EU-lainsäädäntö ei velvoita esitykseen sisältyvä tulkinnan sisällyttämistä lakiin.
- Jätehierarkia ohjaa jätteen käsittelyä ja polttoon joutuu vain jäte jota ei muutoin pystytä käsittelemään, sivutuotteena syntyvä lämpö on määriteltävä hukkalämmöksi.
- Jätteenkäsittelyn yhteydessä syntyvän lämmön tarkempi määrittely hukkalämmöksi voidaan sisällyttää valmisteilla olevaan alkuperätakuuasetukseen.
- Esitettävä malli luo jätehierarkian mukaisesti selkeän kannusteen vähentää turhaa jätettä ja lisätä jätteiden kierrätystä.

2. Alkuperätakuuasetuksessa määritellään jätteen loppukäsittelyssä syntyvän lämmön hukkalämpöstatus tarkemmin. Alkuperätakuulainsäädännössä hukkalämmöksi tulee ehdottomasti sisällyttää kierrätykseen kelpaamattoman vaarallisen ja muun jätteen poltossa syntyvä lämpö.

Lisätietoja Antti Eskola puh. 040 486 2115 antti.eskola@rkloy.fi

Riihimäellä 28.5.2021

RIIHIMÄEN KAUKOLÄMPÖ OY

Antti Eskola

toimitusjohtaja

Riihimäen Kaukolämpö Oy on Riihimäellä toimiva kaukolämpöyhtiö. Hyödynnämme toimittamassamme energiassa yli 95%:sesti Fortumin jätteenkäsittelylaitoksella syntyvää hukkalämpöä ja lopun tarvitsemamme energian tuotamme omilla laitoksillamme.